

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In die festo Philippi et Jacobi

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

rot, &c. Hæ manus furiferæ sunt, quibus metam justitiæ supergressus, hi pedes nefarii, qui in tenebris ambularunt, ad varia scelera perpetranda. Qua ratione pessimè audiemus: Sed ut manus & pedes, imò totum corpus confidenter exhibere possimus, dicentes: Hæ manus sunt, quas noctes diesque ad Deum piis precibus elevavi, quibus bona operatus sum, & quas proximo meo aperui. Hi pedes, qui sapissimè in ædem Domini ad

cultum Deo litandum me pertulerunt. Hoc corpus meum, quod afflictum crucifixi, quò maneret templum Spiritus sancti: imò ego ipse sum, qui Christo fidelis fui usque ad mortem, propterea nunc mihi reposita est corona vitæ, Apoc. 2. vers. 10. Hæc laus insignis erit! Beati erimus si eâ inclarescemus, quod fiat per CHRISTUM JESUM, Dominum nostrum, Amen.

IN DIE FESTO PHILIPPI ET JACOBI.

Evangelium Joh. 14. v. 1. -- 14.

EXORDIUM.

DE Mose, inclyto Heroë fidei refert Paulus, quod grandis factus, negaverit se esse filium filiarum Pharaonis: magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalem peccati habere jucunditatem: majores divitias æstimans thesauris Ægyptiorum improprium Christi: adspiciebat enim in remunerationem. Fide reliquit Ægyptum, non veritus ferociam Regis: invisibilem enim, tanquam videas, sustinuit, Hebr. 11. v. 24. & seqq.

Sicut igitur Moses multis aliis in partibus: sic & hac in parte typus Christianorum fuit.

Mundus nihil aliud est, quam spiritualis Ægyptus, in qua filii filiarum Pharaonis, hoc est, filii hujus seculi, Luc. 16. vers. 8.

qui terrena sapiunt, & quorum Deus venter est, Psal. 31. vers. 19. magna in dignitate & gloria vivunt, gaudent omnium rerum affluentia, in labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellantur, felices sunt in seculo & obtinent divitias, Psal. 73. v. 5. 12. unde omnium applausu felices existimantur, audientes: Beatum populum cui hæc sunt, Psal. 144. vers. 14. Contrà filii lucis, Luc. 16. v. 8. variis tribulationibus subjecti opprobrium Christi sufferrecoguntur, & ferociam Principis hujus mundi, Joh. 14. v. 30. quia non de mundo sunt, sed elegit eos Christus de mundo, Joh. 15. v. 19. flagellantur totâ die, & castigatio eorum in maturinis, Psal. 73. v. 14.

Nihilominus fides in illis prævalet: sicuti

Sicuti enim Moſes omni gloria, divitiis & voluptatibus renunciavit, negavitque ſe filium eſſe Pharaonis: ex adverſo verò elegit affligi cum populo Dei, ſuſtinens inviſibilem, tanquam videns, & in Meſſia confidens, gloria vitæ æternæ, & electorum beatitudine ſe confirmavit, cujus reſpectu omnia terrena ſuſque deque habuit:

Ita pii humanæ gloriæ, mundanisque facultatibus, quibus in ſpiritali Ægypto frui poſſent, ſua ſponte valedicunt, magis cum Chriſto opprobrium eligentes, ut in altero ſeculo cum illo regnent, quàm ut cum filiis hujus ſeculi in felicitate degant, & aliquando ad opprobrium ſempiternum reſuſcitantur, Dan. 12. verſ. 2. & libertate gloriæ filiorum DEI careant, Rom. 8. verſ. 21. malunt carere theſauris in terra, quam theſauris in cælo, Matth. 6. verſ. 20. diligunt magis gloriam Dei, quam gloriam hominum, Joh. 12. v. 43. Optimè intelligunt, mundanum gaudium & gloriam, tantum temporalem peccati jucunditatem eſſe, ideo non diligunt mundum, neque ea quæ in mundo ſunt, 1. Joh. 2. v. 15. Breviter: adſpiciunt cum Moſe in remunerationem. Quæ in illis terrenorum oblivionem inducit, & animam ad cæleſtia inflammat, dum ex Ægypto hujus mundi in cæleſtem Palæſtinam introducuntur.

Hoc ſolatio Servator diſcipulos ſuos contra perturbationem, perſecutiones & miſerias confirmat, proponens iſtis futuram remunerationem, quam cum Moſe intueri, & in domo Patris cæleſtis expectare debeant, quando rediturus

ſit, eodemque aſſumturus, ut ubi ipſe ſit, & illi ſint.

Nos Inſtituti noſtri memores videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegeſis.

Diligit Deus populos, inquit Moſes in cantione ſua valedictoria; & hâc ratione ardentiffimam Dei caritatem nobis commendat.

Quod verò hîc Moſes de dilectione Dei in genere canit, id in ſpeeie applicari poteſt ad ſecundam Trinitatis perſonam Chriſtum *θεός, ὁ υἱός*. Diligit & ipſe populos, quod prælecta Pericope ſatis probat.

Querela reſpicit

I Noſtram in proſectu Chriſtianismi *oſcitantiam*, quam & Thomas & Philippus petitione & quæſtione ſua ſatis indicant. Non modo Thomas & Philippus, ſed & reliqui Apoſtoli aliquamdiu ſcholam Chriſti frequentarant, & ex ore ejus multas præclaras conciones, de perſona, officio & beneficiis ejus perceperant, quo ipſo in doctrina ſufficienter inſtrui, nec contemnendum fidei fundamentum ponere potuiſſent: Verùm oſcitantiam eorum, ipſi teſtantur, ſiquiquidem Thomas ſine propudio ait: Domine, neſcimus quo vadis, & quomodo poſſumus viam ſcire? Philippus verò dicit: Domine; oſtende nobis Patrem & ſufficit nobis?

kkkk

nobis?

nobis: ut justam propterea Christi increpationem incurrat; dicentis: Tanto tempore vobiscum sum, & cognovisti me. Tales ignorantia fratres olim Judæi erant, ad quos Paulus scribit: Cum deberetis magistri esse propter tempus, rursus indigetis, ut vos doceamini, quæ sint elementa exordii sermonum Dei, & facti estis, quibus lacte opus sit, non cibo solido &c. Ebr. 5. v. 12.

Inter nos hodiè non minor negligentia reperitur, ut ita reprehensio Christi & Pauli non immerito in nos quadrer.

Beneficentissimum sanè Numen nos Germanos præ aliis gentibus gratia sua profecutus est, dum in mundi hujus vespera lucem verbi sui inter nos accendit, & Ministerio electi sui organi B. Lutheri facta Biblia in vernaculam transferri curavit, ut ita verbum non modò legere, sed & audire queamus, dum dat Dominus Evangelistas magno exercitu, Psalm. 68. vers. 12.

Omne consilium suum annunciat nobis Deus, nihilque subtrahit utilium, quo minus annuncietur nobis, & doceatur publicè & per domos, Actor. 20. vers. 20. 27. Hic sanè æquum foret, cognoscere, eorum verborum, de quibus erudimur, veritatem, Luc. 1. v. 4. ut sciamus, quæ spes sit vocationis ejus, & quæ divitiarum gloriæ hæreditatis ejus in Sanctis, & quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus, in nos, qui credimus, secundum operationem potentia virtutis ejus, Ephes. 1. v. 19. Verùm plurimi, ubi magistri debebant esse propter tempus, rursus indigent, ut doceantur, quæ sint elementa exordii sermonum Dei, licet decem, vi-

ginti, triginta, quadraginta annos, plus minus à verbi præconibus instructi sint, semper discentes, & nunquam ad agnitionem veritatis pervenientes, 2. Tim. 3. v. 7. quo fit ut pueri centum annorū inveniantur, qui vitam suam in turpi hac ignorantia concludunt, Esa. 65. vers. 20. qui ita blasphemare faciunt inimicos nomen Domini, 2. Sam. 12. v. 14. siquidem Nuncius Pontificius Carolus Caraffa, in Germania facta restaurata, scribere non dubitavit: Lutheranos Doctrinam fidei, uti non valdè scrutantur, ita non multum curare: quod tamen multo æquius de Papiistica Ecclesia asseruisset.

Quales verò hi Christiani censendi sunt? Sanè, sicut neminem artificem vel opificem rectè vocaveris, qui artem non didicit, & caller: sic neque Christiano nomine appellari potest, qui fundamenta doctrinæ Christianæ non didicit, sed in seram usque senectutem in ignorantia luto hæsitat, Ejusmodi homines multifariam delinquant,

1. *Adversus Deum*, per inobedientiam & ingratitude, dum admonitiones ejus, ad sedulum Scripturarum scrutinium, meditationem verbi ejus, & crescendum in gratia & cognitione Jesu Christi, Joh. 5. v. 39. 2. Petr. 3. 18. impiè vento tradunt, & ita gratiam oblatam rejiciunt.

2. *Contra proximum*, cui oscitantia sua scandalum præbent, Zelum diligentium Christianorum spernunt, negligentiam verò oscitantium roborant, adeoq; omnibus offendiculo sunt.

3. *Contra seipsos*, dum nomine Christianorum indignos se reddunt, & adversariis, qui

qui majori difcendi zelo pollent, fe proftituunt: omni præfidio contrâ fpirituales & corporales hoftes fe privant, præcipitant fe in periculum apoftafias, quæ in illis facilè fieri poteft: fuperinducunt iram Dei in fe, & in tribulationibus falutari folatio carent. Breviter, æternæ falutis jacturam faciunt, & in damnationis barathrum fe præcipitant. Meritò igitur folicitudinem ejusmodi vitemus, & Chriftianifmi accuratiorem curam geramus.

II. *Via ad cælum ignorantiam.* Domine, ait Thomas, nescimus, quò vadis, & quomodo poffumus viam fcire?

Quod Thomas de fe & Collegis fuis spontè confitetur, idipfum naturaliter in nobis quoque reperitur, quod nimirum naturâ, & ex viribus liberi noftri arbitrii viam ad cælum invenire nequeamus. Animalis enim homo non percipit ea, quæ funt Spiritus Dei; ftultitia enim eft illi, & non poteft intelligere, quia fpiritualiter judicatur, 1. Cor. 2. v. 14. Et nifi S. Scriptura viam oftenderet, in perpetuum æternâ falute excluderemur.

Et licet Diabolus nullum non lapidem moverit, quo notitiam hanc in animis hominum obliteraret, ficut perfuafu ejus, Epicurus cum affeclis non aliam, poft hanc, vitam credidit: attamen non omnino ei fuffecit, fi quidem, plerique hominum animas immortales effe, & poft hanc vitam benè aut malè degere, contulerunt. Sicut & Gentiles multa fuaviter de campis Elyfiis bonorum, & infernali cruciatu malorum reliquerunt.

Nec facilè quenquam effe autumo, quin infernum evitare, & cælum defiderare malit. Verum viam cæli paucif.

fimi norunt, reliquis cœcitate percuffis, ad exemplum Sodomitarum, ita ut oftium invenire non poffint, Gen. 19. v. 11. per quod cælum ingrediantur. Unusquisque in viam fuam declinavit, Efa. 53. v. 6. & diverfam falutis viam fibi excogitat, Satana illi facem præferente.

Saniore Ethnici viam falutis fibi propofuerunt, operationem animæ rationalis fecundum virtutem perfectam, in vita perfecta. Judæorum via eft circumcifio, & onera legis. Turcarum via eft Alcoranus & Machometes. Alii alias vias fibi excogitarunt, ita ut Pontificiorum viæ numerandæ non fint, dum Mifis, Indulgentiis, Reliquiis Sanctorum, peregrinationibus religiofis, meritibus operum, interceffionibus Sanctorum, flagellationibus, aliisque viis erroneis, in cælum pervenire fatagunt.

Quæ opinionum diverfitas luculento indicio eft, quod homo naturâ viam cæli ignoret, fecus enim non tot erroneæ viæ excogitarentur.

Agnoscamus proinde ignorantiam hanc naturalem, ne nimium lapere videamur, fed verbo Dei adhæreamus, in quo via cæli regia nobis oftenditur. Quia verò hæretici verbum Dei fusque deq; habent, quid mirum, illos in Cimmeriis tenebris à rectâ calle aberrantes, ad infernum migrare?

III. *Agnitionis Dei abfentiam.* Chriftus ait ad Philippum: Tanto tempore vobiscum fum, & non cognovifti me?

Multis equidem hodiètenus Chriftus cum verbo & Sacramentis fuis adefl, qui tamen ipfum non cognofcunt, dum de
kkkk 2 omni-

omnipotentia & omnipraefentia ejus dur-
birant. Nemo non Christum in ore ha-
bet, quem tamen quoad personam, offi-
cium & beneficia non agnoscit, sed potius
operibus iniquitatis abnegat. Sic Ara
Atheniensium quam Θεῶν ἀγνοῖα exstru-
xerant & cui ministrabant illi, in medio
orbe Christiano reperitur hodiè, multis
Christianorum in turpi ignorantia versan-
tibus, & Deum verum non salutariter
agnoscentibus adorant quod nesciunt, ut
Christus Samaritanis exprobrat, Joh. 4. v.
22. templum cum Deo ignoto ingrediun-
tur, & egrediuntur.

Optandum foret, ut omnes qui in fœ-
da hac ignorantia Dei versantur, in auri-
bus suis subindè vocem Christi audirent:
Tanto tempore vobiscum sum, & non
cognovisti me? idque hoc sine, ut de in-
fœtia hac erubescerent, & illi valedicere
elaborarent? Fiet id, si cum Maria, ab-
jecta temporalium cura, quatenus ani-
mæ curæ obest, secus pedes Christi fede-
bunt, & optimam partem eligent, quæ
non auferetur ab eis, Luc. 10. v. 39. quan-
do sicut modo geniti infantes, rationabiles
& sine dolo, lac concupiscent, 1. Petr. 2.
v. 2. Si cum nobilioribus Berthoënsibus
verbum suscipient cum omni aviditate,
quotidiè scrutantes Scripturas, si hæc ita se
habeant, Actor. 17. v. 11. Quinimò si cum
Lydia purpurarum venditrice verbum se-
dulo audient, Dominus cor eorum ape-
riet, ut intendam iis, quæ dicuntur, Actor.
16. v. 16.

Hoc si fecerint, non modò omnem
ignorantiam eliminabunt: sed & in salu-
tari cognitione & sapientia crescent, &
evitatis inferno, vitam æternam posside-

bunt, juxta illud Christi: Hæc est vita
æterna, ut cognoscant te &c. qui verò non
noverunt Deum, & qui non obediunt
Evangelio Domini nostri Jesu Christi;
dabunt pœnas interitum æternum, à facie
Domini, & à gloria virtutis ejus, 2. Thess.
1. vers. 9.

De Secundo.

Sequitur Medela, quæ fuit
I. Ex firma fidei persuasione. Prædi-
xerat Servator discipulis suis, quid sibi
eventurum esset, hinc illi pertetriti, sine
dubio cogitarunt: quod si Magistri nostri
fors hæc erit, quid de nobis fiet, qui à par-
tibus ejus stetimus?

Hunc eorum animi mœrorem Chri-
stus levare vult, propterea ait ad ipsos:
Nè turbetur cor vestrum. Credite in
Deum, & in me credite. Quibus verbis
Christus se verum Deum profiteretur, si qui-
dem in neminem alium credendum, nec in
alio fiducia ponenda, quàm in solo Deo.
Simul quoque, optimam consolationem
in fide contineri, docet. Hinc Habacuc:
Justus in fide sua vivet, c. 2. v. 4. hoc est, in
corde sentit gaudium & solatium ex fide.
Fides enim Christum apprehēdit, qui vera
petra est, in hac qui ædificaverit, nullis
pluviis, neque ventis tribulationum pro-
sterni potest, Matth. 7. v. 25.

Apprehendit in Christo gratiam Dei,
hac quando cor confortatum est, homo
parùm curat, quæ exterior sua fors sit.

Si mundus ad fidelem dicit: Vitam
tibi etipiam: fides respondet in corde: id
minoris æstimo, quia Deus vitam restituere
potest.

Si

Simundus; Bona & facultates, honorem & gratiam à te auferam. Respondet fides, Deus centuplum mihi remunerare potest, temporalia sunt transitoria, sed cœlestia æternum duratura.

Si Diabolus in tentationibus; Deus te æternum abjiciet, propter peccata. Respondet fides, Christus peccata mea expiavit, & qui Christum apprehendit, is gratiam habet apud Deum, ut nulla condemnatio in eo sit, Rom. 5. v. 3.

Quinimò, vera fiducia in Deum, omnimò in Christo fundata est, ut Servator hinc ait: Credite in Deum, & in me credite. A Christo incipiamus oportet, si veram Dei fiduciam consequi velimus, & hinc firmissimum solatium resultat in omnibus ærumnis & tentationibus, quo pii roborantur, ut non modò tribulationes æquo animo ferant: sed & in iisdem gloriantur, Rom. 5. v. 3.

II. *Ex cœli promissione.* In domo Patris mei, inquit Christus, mansiones multæ sunt. Et iterum venio, & accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis.

Hoc solatium omnes afflictas & perturbatas conscientias confirmare potest; hinc enim discrimen cernunt, vitæ hujus præsentis, & futuræ. Hæc vita nihil aliud est, quàm exilium, ubi nullam civitatem permanentem habemus, Ebr. 13. v. 14. sicut hæc fidelium conditio per tabernaculum fœderis, in V. T. præfigurata, quod non fixo loco mansit, ut templum Hierosolymitanum, sed de loco in locum deportatum fuit.

In cœlo verò nos expectant *μορὰι* mansiones, earumque non paucæ, sed multæ:

nec illæ in ergastulo aut carcere aliquo: sed in domo Patris mei, inquit Servator, in quo ille tanquam Filius dilectus, in quo Patri complacuit, Matth. 3. v. 17. potestatem habet amicos suos benignè excipiendi & tractandi, sicut & in veritate promisit, inquit: Iterum venio, & accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis.

Quodsi igitur in hoc mundo ubique odio, invidentia, persecutione infestis, mansionum perennium in domo Patris recordare quæso, ubi non accidet tibi malum & plaga non appropinquabit tabernaculo tuo, Psal. 91. v. 10.

Quodsi hinc in exilium agitaris, domus & facultates tuas relinquere cogaris, aqua & igne tibi interdicitur: specta domum Patris cœlestis, ex quâ nemo tyrannorum exturbabit te, cum B. Luthero fiducialiter dicens: Si terra nos non capit, cœlum capiet.

Si mors tibi ingruit, noli formidare eam. Nosti enim te hinc non inquilinum, sed peregrinum esse: *πολίτευμα* tuum est in cœlo, Phil. 3. v. 20. in domo Patris tui. Mors vehiculum duntaxat est, quo Pater cœlestis te avehit. Sicut Jesus tuus hic pollicetur, se rediturum. Quando vero? in hora mortis, tùm veniet, & te accipiet, ut ubi est ille, & tu sis. Gaude hinc & exulta! Ubi enim esse nãvis, quàm domi? quàm in domo Patris? quàm cum redemptore tuo Jesu?

Eò tibi anhelandum.
Non ullus est mortalium
Qui ponderabit præmium
Tibi quod expectandum.

kkkk 3

III. Ex

III. *Ex trina Christi appellatione.* Thomâ enim de viâ conquerente, quod nesciat eam cum Collegis suis, ipse dicit: Ego sum via, veritas & vita.

1. *Viam se appellat.* Per Adamum via ad Paradisum nobis interclusa, Genes. 3. v. 24. Verùm per Christum, qui est alter Adam, illa nobis rursus patefacta est, ideò nos æque ac pœnitentem latronem consolari potest, quod cum se in Paradiso futuri simus, Luc. 23. v. 43. quin & in cœlum nos per fidem deducturus est.

Nemo, inquit, venit ad Patrem nisi per me. Ex quo consequitur, quod qui per eum, tanquam regiam viam ingrediat, cœlum apertum habeat, & in scala Jacobæ in cœlum adscendere possit, Gen. 28. v. 13. Joh. 1. v. ult.

2. *Veritatem.* Per lapsum Adæ veritatem amisimus, h. e. verâ justitiâ, verâ agnitione & imagine Dei, technis Diaboli, qui pater mendacii est, Joh. 8. v. 44. exuti sumus. Per Christum verò veritas h. e. vera justitia, vera Dei agnitio, & imago Dei cum gratiâ Dei reparata est, Joh. 1. v. 14. quin & verbum ejus veritas est, Joh. 17. v. 17. qui hâc confidit, non confusus abit. Omnes enim Dei promissiones in Christo sunt Etiam & Amen, 2. Cor. 1. v. 20.

3. *Vitam.* Adam, primus noster parens, temporalis & æternæ mortis reos nos fecit, juxtâ interminationem Dei, Genes. 2. v. 17. Christus verò Dux vitæ est, Actor. 3. v. 15. imò vita ipsa, qui destruxit mortem, illuminavit autem vitam & incorruptionem per Evangelium, 2. Tim. 1. v. 10. in ipso, ab ipso, & per ipsum non modò vitam naturalem, Actor. 17. v. 25. sed & spiri-

tualem habemus, siquidem in peccatis mortui, in Christo convivificati sumus, Eph. 2. v. 5. & postquam hanc vitam concluderimus. dabit nobis vitam æternam, Joh. 10. v. 27.

Hoc triplici Christi nomine, pientissimus Dania Rex Christianus b. m. se confirmavit. Quæritus enim ante obitum à Confessionario suo, quale solatium haberet respondit: Errare nescio, quia Christus via est. Verbo ipsius falli nequeo, quia est veritas. Non moriar, quia est vita. Nihil igitur mihi timendum erit.

Nos ad exemplum ejus similiter in agone dicamus: Domine JESU, tu dixisti, sum via, veritas, & vita, nemo venit ad Patrem nisi per me: his verbis fidem habentes firmiter innitimur, tibi vivimus, tibi moriemur: quia tu via es, non aberrabimus, quia veritas, non falleremur, & quia vita, nunquam moriemur.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regulis, ut sunt

1. *Viam salutis scrutare.* S. Thomas nobis exemplo præit inquit: Domine, nescimus, quò vadis, & quomodo possumus viam scire? Quibus verbis desiderium suum, à Christo viam salutis discendi, contestatur. Idem nostri quoque officii est. Quia enim ut supra audivimus, multi flexuosi secessus sunt, ideò perquam opus erit, ut instar viatoris viam nescientis quæramus, quæ sit via bona, Jer. 6. v. 16. via scilicet ad Patrem. Hic Christus se spontè offert, ostendit nobis viam, inquit: Ego sum via. Necessè igitur erit, ut hanc

hanc viam probè observemus, & in eâ ambulamus, Jer. 6. v. 16.

Quid enim prodest via recta & regia, nisi in illa ambulaveris? Quia igitur spiritualis illa est, spiritualiter quoque calcari oportet. *Istud iter non pedibus, sed passibus mentis ambulate*, inquit Cassiodorus. Quod & Christus testatur, inquit: Omnis qui credit in eum, non peribit, sed habebit vitam æternam, Joh. 3. v. 16. qui videt Filium & credit in eum, habet vitam æternam, Johan. 6. v. 40. Id Paulus vocat, *ἡ πίστις ἀληθινή*, per fidem ambulare, 2. Cor. 5. v. 7. quâ ratione omnes fideles ab Abele hæcenus ambulaverunt, & ita ad Patrem pervenerunt.

Non verò sufficit in hac via incipere, & deinde respicere, ut uxor Lothi, Gen. 19. v. 26. Luc. 17. v. 32. vel planè in ambages & devia aberrare: sed in via regiâ manendum & pergendum est, ut obliviscaris quæ retrò sunt, ad ea verò, quæ sunt priora extendas te, ad scopum persequens, ad braviium supernæ vocationis Dei, in Christo Jesu, Phil. 3. vers. 13, 14. aliàs fieri non potest, ut ad cœlestem patriam perveniamus.

Quod si verò quandoque fieret, ut pedes nostri titubent, & à vera calle deflectant, siquidem & justus in die septies cadit, Prov. 24. v. 16. Verà nos pœnitentia & fide in Christum vicissim erigamus, & in rectam semitam revertamur, & refrigerium animabus nostris inveniemus, Jerem. 6. v. 16. Et licet variis molestiis, ut viatores experiuntur, in itinere hoc expositi simus, moderatè id feramus, scientes, quod per multas tribulationes in

Regnum Dei intrandum sit, Actor. 14. v. 22.

Sicut autem aurigas & viatores in molesto itinere speratum diversorium consolatur: Ita & nos dulci cœlestis diversorii requie omnes molestias & ærumnas peregrinationis hujus superare possumus. In domo Patris mansiones jucundissimas inveniemus, huc revertemur cum jubilatione, lætitia sempiterna super caput nostrum: gaudium & lætitiâ obrinebimus, & fugiet dolor & gemitus, Esa. 35. v. 10.

II. *Inscitiam tuam fatere.* S. Thomas ingenuè fatetur, neque se, neque Collegas viam salutis scire, idque propterea facit, quod eomelius de eâ edoceri possit.

Ita & nos infirmitates & ruditatem nostram ne abscondamus, sed rotundè & liberè profiteamur. Multi equidem malunt in luto ignorantie hætere, quam inscitiam profiteri, & plenior informationem petere, cum tamen

Non pudor est, nil scire: sed est nil discere velle.

Quandocunque igitur unus vel alter, de hac vel illo fidei articulo non sufficienter instructus est, non erubescat cum Thoma ignorantiam suam manifestare, & à pastore ordinario, vel alio erudito explicationem petere, sic sapiens erit, Sir. 6. v. 35. Nemo putet, auctoritati hoc suæ derogare. Eunuchus Reginæ Candaces ex Æthiopia, Vir erat non infimæ conditionis & auctoritatis, & tamen à Philippo explicationem Esaiæ petebat, Act. 8. v. 34. & ita ad cognitionem Christi perveniebat, respectu cujus omnis humana gloria & auto-

autoritas, pro stercore arbitranda, Phil.
5. v. 8.

III. *Veritatem amplectere*, Christus ait: Ego sum veritas. Hæreseon sanè & errorum tanta seges est, ut vix numerari queat. Et tamen quilibet hæreticus errorem suum incrustatum & confirmatum it. Quò igitur à nemine fortè fallaris, à Jesu tuo disce, ille veritas est: idèd omnia, quæ dicit, vera sunt, verbum ejus veritas est, Joh. 17. v. 18. quod verò huic adversatur, mendacia & præstigiæ sunt, licet multis & plausibilibus argumentis pallietur. Veritati proindè insiste, nec à Spiritu mendacii falleris.

Quia & filii hujus seculi in antiqua consuetudine præsidium quærent, & ex illâ jus evincere satagunt, noli illud attendere.

Tempore Gregorii Episcopus erat, qui & ipse prisca consuetudini multum tribuebat, cui verò Gregorius respondebat. *Christus dixit: Ego sum veritas, non dixit: Ego sum consuetudo.* Hoc responso & tu ejusmodi homines redarguere poteris. Dic cum Hanna: Nolite multiplicare loqui sublimia, sublimia gloriantes: recedant vetera de ore vestro: quia Deus scientiarum Dominus est, & non diriguntur studia, 1. Sam. 2. v. 3. Brevis: usque ad mortem certa pro justitiâ, Sir. 4. v. 33. Sic Dominus, qui est via, veritas & vita, via tua erit, in te omnes promissiones suas implebit, tibi quæ hinc vitam spiritualem, ibi æternam ex gratia largietur, quod fiat per Christum Jesum. Amen.

IN FESTO ADSCENSIONIS CHRISTI.

Evangelium Marc. 16. v. 14. -- 20.

EXORDIUM.

Oritur Sol, & occidit, & ad locum suum revertitur, ut ibi rursus oriatur, ait Regum Sapientissimus Salomo, Eccles. 1. v. 5. Per Solem nihil aliud denotat, quam luminare magnum, quod Deus posuit in firmamento cœli, ut præesset diei, Gen. 1. v. 15. 16. Ille igitur quotidie manè oritur, & cursum suum ad occasum dirigit, hoc modò diem in terrâ efficiens: Vesperis verò occidit, reliquum suum curriculum perficiens, dum ad locum, ubi pri-

diè ortus est, revertatur, & denuò exoriatur.

Hoc ipso verò Salomo vanitatem & interitum omnium filiorum Adami depingere voluit, qui & ipsi hinc non habent permanentem civitatem, Ebr. 13. v. 14. sed per labores & dolores ad præfinitum terminum currunt, Psal. 90. v. 11. in morte verò, velut Sol in nocte sepeliuntur, vita enim tum succiditur festinanter & avolumus, Psalm. 90. v. 10. Confer Sap. 5. v. 9. 10.

Et